

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

13.05.2024. – 17.05.2024.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА FRONT OFFICE

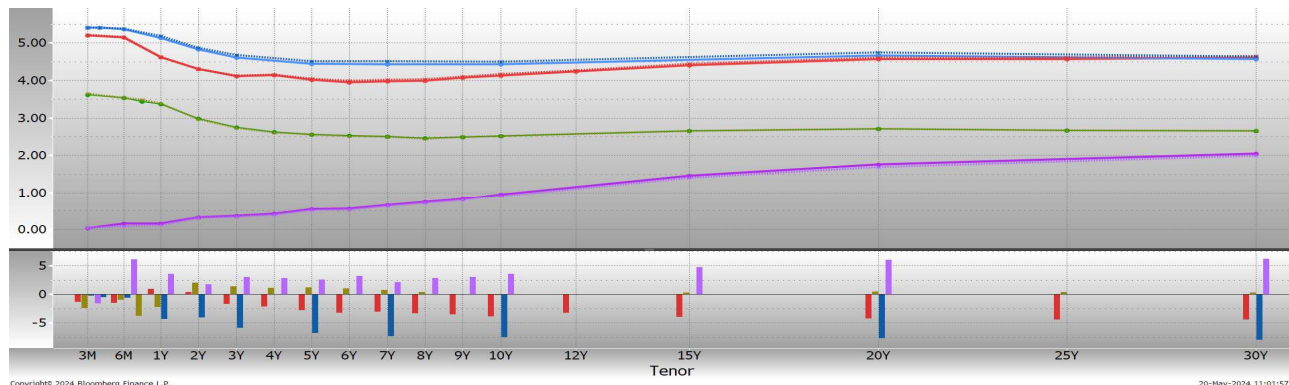
Сарајево, 20.05.2024. године

**НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ
ТРЖИШТИМА 13.05.2024. – 17.05.2024.****Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обавезнице**

Приноси	Еврозона				САД				Велика Британија				Јапан			
	10.5.24	-	17.5.24		10.5.24	-	17.5.24		10.5.24	-	17.5.24		10.5.24	-	17.5.24	
2 године	2,97	-	2,99	↗	4,87	-	4,82	↘	4,32	-	4,31	↘	0,32	-	0,34	↗
5 година	2,55	-	2,56	↗	4,51	-	4,45	↘	4,04	-	4,01	↘	0,52	-	0,55	↗
10 година	2,52	-	2,52	→	4,50	-	4,42	↘	4,17	-	4,13	↘	0,91	-	0,95	↗

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Vubillowe

Доспијеће	Приноси		
	10.5.24	-	17.5.24
3 мјесеца	3,688	-	3,638 ↘
6 мјесеца	3,538	-	3,528 ↘
1 година	3,411	-	3,377 ↘

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обавезица

Граф приказује криве приноса Немачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 17.05.2024. године (пуне линије) и 10.05.2024. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

Приноси обавезница сигурнијих чланица еврозоне нису забиљежили веће промјене у односу на претходну недјељу, иако је током недјеље забиљежено волатилно кретање. Приноси њемачких обавезица средњег и краћег рока доспијећа су повећани за 1 до 2 базна поена, док су приноси италијанских обавезица смањени између 2 и 4 базна поена. Према резултатима истраживања Блоомберга за мај, економски аналитичари прогнозирају да ће економија у еврозони у текућој години забиљежити експанзију по стопи од 0,7%, док се за 2025. и 2026. годину прогнозира стопа од 1,4%. Прогнозирана стопа инфлације за текућу годину је благо повећана на 2,4% (претходно прогнозирано 2,3%), док је за наредну годину повећана на 2,1% са претходно прогнозираних 2,0%. Већина анкетираних економиста очекује да ће ЕЦБ до краја II квартала смањити референтну каматну стопу за 25 базних поена, док вјероватноћа рецесије у наредних 12 мјесеци износи 30%. Већи број чланова УВ ЕЦБ указао је на опасност од прераног додатног смањења каматних стопа након вјероватног првог смањења у јуну.

Предсједник Deutsche Bundesbank Нагел је напоменуо да би нови оквир каматних стопа ЕЦБ-а могао да обесхрабри позајмљивање на тржишту новца. Најављен у марту, оквир поставља распон од 15 базних поена између каматних стопа које банке зарађују на депозите у централној банци и стопе коју плаћају када се

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

задужују од ње. Нагел вјерује да би овај уски распон могао да искључи многе трансакције са тржишта, наводећи банке да се више ослањају на ЕЦБ када је у питању финансирање.

Европска комисија је објавила прогнозе за кретање БДП и стопе инфлације за еврозону за текућу и наредну годину. Прогнозирана стопа раста БДП за текућу годину износи 0,8%, док се у 2025. години очекује убрзање раста на 1,4%. Прогнозирана стопа инфлације за текућу годину износи 2,5%, а за наредну 2,1%. ЕЦБ је упозорила на значајне ризике по финансијску стабилност због глобалних геополитичких тензија и предстојећих избора. Двогодишњи преглед финансијске стабилности је истакао рањивост тржишта на изненадне промјене расположења, што потенцијално доводи до волатилности. Извјештај наглашава финансијску крхкост еврозоне и потенцијал за велике тржишне реакције на негативне вијести, упркос пројекцијама снажнијег економског раста и спорије инфлације до 2025. године. БДП еврозоне је забиљежио раст од 0,3% у I кварталу, која је са тако снажним перформансама кључних економија изашла из рецесије. Међутим, секретар за економију ЕУ Ђентилони је упозорио на потенцијалне утицаје геополитичких тензија, истичући близину два ратна региона.

Вијеће пореских експерата у Њемачкој је ревидирао своје пројекције, очекујући 80,7 милијарди EUR мање од укупних пореских прихода за период 2024–2028. године у односу на претходну прогнозу. Министар финансија Линднер је указао на потребу за економским заокретом и нагласио важност избјегавања нових дугова.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Стопа инфлације – ЕЗ (финал.) АПР	2,4%	2,4%	2,4%
2.	Стопа темељне инфлације – ЕЗ (финал.) АПР	2,7%	2,7%	2,9%
3.	Стопа инфлације – Италија (финал.) АПР	1,0%	0,9%	1,2%
4.	Стопа инфлације – Француска (финал.) АПР	2,4%	2,4%	2,4%
5.	Стопа инфлације – Њемачка (финал.) АПР	2,4%	2,4%	2,3%
6.	Стопа инфлације – Шпанија (финал.) АПР	3,4%	3,4%	3,3%
7.	БДП – ЕЗ (Q/Q) прелим. I квартал	0,3%	0,3%	-0,1%
8.	БДП – Холандија (Q/Q) прелим. I квартал	0,3%	-0,1%	0,3%
9.	Трговински биланс – Италија (у милијардама EUR) MAP	-	4,34	6,0
10.	Индустријска производња – ЕЗ (Г/Г) MAP	-1,3%	-1,0%	-6,3%
11.	Јавни дуг – Италија (у милијардама EUR) MAP	-	2.894,7	2.871,7
12.	ZEW индекс очекиваног повј. инвеститора – Њемачка MAJ	46,4	47,1	42,9
13.	Запосленост – ЕЗ (Q/Q) прелим. I квартал	-	0,3%	0,3%
14.	ILO стопа незапослености – Француска (Q/Q) I квартал	7,5%	7,5%	7,5%
15.	Стопа незапослености – Холандија АПР	3,6%	3,7%	3,6%

САД

Када је у питању финансијско тржиште у САД, у фокусу протекле недјеље је било објављивање података о индексима потрошачких и произвођачких цијена, који су указали на очекивано успорење, а што се одразило на смањење приноса америчких државних обавезница дуж цијеле криве. Званичници Феда су били активни у коментарисању монетарне политике. Предсједник Феда из Минеаполиса Каскари је поновио да Фед вјероватно треба да задржи каматне стопе на садашњем нивоу “још неко вријеме“ и довео у питање колико оне спутавају америчку економију. Голзби из Чикага је поздравио успоравање раста цијена у априлу, али је истакао да и даље има простора за још више дезинфлације. Предсједник Феда из Њујорка Вилиамс је нагласио позитиван развој података који указују на успоравање инфлације, али је навео да то није довољно да се оправда краткорочно смањење каматних стопа. Изразио је увјерење да је тренутна монетарна политика примјерена и да тренутно не види потребу да је пооштрава или ублажава. Баркин из Ричмонда је напоменуо да инфлација још није достигла циљани ниво Феда. Напоменуо је да иако се произвођачи суочавају са отпором на повећање цијена, компаније из услужног сектора и даље перципирају да имају моћ одређивања

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

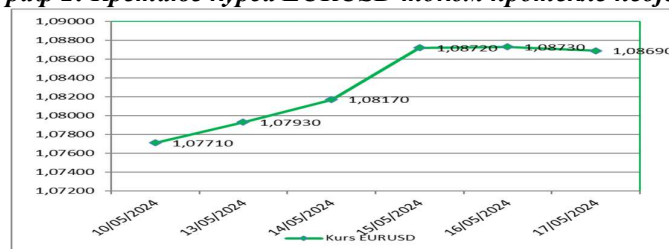
цијена и покушавају повећати цијене. Осим тога предсједница Феда из Кливленда Местер је нагласила да пристигле економске информације сугеришу да ће требати више времена да се поуздано постигне циљани ниво инфлације. Местер је изјавила да је дуже задржавање рестриктивног става мудро у овом тренутку, с обзиром на то да кретање инфлације постаје јасније.

Министрица финансија Јелен је изјавила да би интервенције на валутним тржиштима требале да буду ријетке и добро комунициране, наглашавајући да земље чланице Г-7 требају да подржавају девизне курсеве одређене на тржишту. Такође је истакла да помно прати курсеве USD у односу на главне валуте као што су EUR, JPY и CNY.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Стопа инфлације (Г/Г)	АПР	3,4%	3,5%
2.	Темељна инфлација (Г/Г)	АПР	3,6%	3,8%
3.	Индекс произвођачких цијена (Г/Г)	АПР	2,2%	1,8%
4.	Водећи индекс	АПР	-0,3%	-0,3%
5.	Индекс цијена увезених добара (Г/Г)	АПР	0,4%	1,1%
6.	Индекс цијена извезених добара (Г/Г)	АПР	-1,1%	-1,0%
7.	Број иницијалних захтјева незапослених за помоћ	11. мај	220.000	222.000
8.	Број континуираних захтјева незапослених за помоћ	4. мај	1.780.000	1.794.000
9.	Индустријска производња (М/М)	АПР	0,1%	0,1%
10.	Индекс започетих кућа (М/М)	АПР	7,6%	5,7%
11.	Индекс грађевинских дозвола (М/М)	АПР	0,9%	-3,0%

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле недјеље

USD је депрецирао у односу на EUR те је курс EURUSD забиљежио раст са нивоа од 1,0771 на ниво од 1,0869.

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Премијер Велике Британије Сунак је током протекле недјеље најавио снажан економски раст у Великој Британији од 0,6% у I кварталу 2024. године, те је потврдио опште изборе у другој половини године, позиционирајући се као трансформативни лидер за изазовна времена која долазе. Истраживање овлаштеног Института за особље и развој је показало да британски послодавци очекују повећање плата за 4% у наредној години, у складу са претходним предвиђањима и очекивањем да ће у приватном сектору доћи до раста од 4%, а у јавном за 3%.

Министар финансија Хунт је изнио планове за даље смањење пореза на јесен у оквиру кампање за реизбор конзервативаца. Хунт тврди да би лабуристи морали да повећају порезе да би покрили годишњи дефицит од 10 милијарди ГБП у својим плановима потрошње. Одлука о даљем смањењу пореза зависи од учинка економије у наредним мјесецима. Неколико британских зајмодаваца је смањило стопе на хипотекарне кредите, очекујући да ће БоЕ ускоро смањити каматне стопе. Очекивање смањења референтне каматне стопе БоЕ је смањило стопе на свопове, што је утицало на цијене хипотека.

Влада Велике Британије је изразила забринутост због растућег савеза између Русије и Кине, називајући то пријетњом западним земљама и позивајући европске земље да појачају помоћ Украјини. Ови коментари су услиједили након недавног путовања руског предсједника Путина у Кину, гдје су он и кинески предсједник

Хи Линпинг обећали да ће интензивирати сарадњу против америчког “обуздавања” и упозорили на растуће нуклеарне тензије са Западом.

Тржишни учесници очекују да ће се стопа инфлације, која ће бити објављена током недјеље, смањити на 2,1% са 3,2% на годишњем нивоу.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Просјечне седмичне зараде запослених (Г/Г) МАР	5,5%	5,7%	5,7%
2.	Стопа незапослености МАР	4,3%	4,3%	4,2%

Током протекле недјеље ГБП је апрецирала у односу на EUR, па је курс EURГБП забиљежио пад са нивоа од 0,86002 на ниво од 0,85575. ГБП је апрецирала и у односу на USD, па је курс ГБПУSD повећан са нивоа од 1,2525 на ниво од 1,2701.

ЈАПАН

Приноси десетогодишњих јапанских државних обавезица су достигли највиши ниво у посљедњих шест мјесеци, након што је БоЈ објавила да купује мањи износ обавезица од очекиваног нивоа. Посланик Либерално-демократске партије Такао Очи је нагласио важност руковања макроекономским политикама уз истовремено рјешавање специфичних проблема како би се избјегло да Јапан уђе у још једну “изгубљену деценију”. Очијев став је у супротности са неким другим посланицима владајуће странке који се противе другом повећању каматних стопа.

Очекивања инвеститора да ће БоЈ повећати каматне стопе су порасла након изненадног смањења операција куповине обавезица БоЈ. До промјене тржишног позиционирања је дошло усред притиска на ЈПЈ, који је вођен великим јазом између ниских каматних стопа у Јапану и много већих трошкова задуживања у САД. БоЈ је у петак оставила непромијењен износ обавезица које купује на редовним операцијама, доприносећи благој депрецијацији ЈПЈ.

Подршка премијеру Кишиди је смањена у три анкете које су током викенда спровели локални медији. Анкета АНН-а је показала пад од 5,6 поена на 20,7%. 39% испитаника је жељело да владајућа коалиција остане на власти након следећих опћих избора, док је њих 52% преферирало да се Влада промијени. Гувернер БоЈ Уеда је изјавио да ће тржишне вриједности, а не књиговодствене вриједности, бити основа ако банка одлучи да растерети своје фондове којима се тргује на берзи (ETF-ови). Он је указао на то да је потребно вријеме да се размотри како и хоће ли се располагати холдингом ETF-а, без непосредних планова за растерећење те имовине. Вриједности ETF-ова БоЈ се процјењују на око 70 билиона ЈПЈ (450 милијарди USD).

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

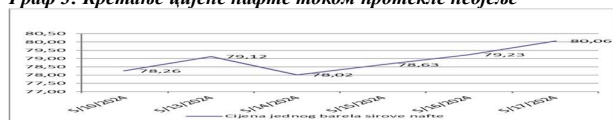
Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Произвођачке цијене услужног сектора (Г/Г) АПР	0,8%	0,9%	0,9%
2.	БДП (Q/Q) П I квартал	-1,2%	-2,0%	0,0%
3.	Поруџбина машинских алата (Г/Г) П АПР	-	-11,6%	-3,8%
4.	Индустријска производња (Г/Г) Ф МАР	-	6,2%	-6,7%
5.	Искоришћеност капацитета (М/М) МАР	-	1,3%	-0,5%

ЈПЈ је током протекле недјеље депрецирао у односу на EUR, те је курс EURЈПЈ забиљежио раст са нивоа од 167,76 на ниво од 169,17. ЈПЈ је благо апрецирао у односу на USD, те је курс USDЈПЈ забиљежио пад са нивоа 155,78 на ниво од 155,65.

НАФТА И ЗЛАТО

Цијена једног барела сирове нафте на отварању тржишта у понедјељак је износила 78,26 USD (72,66 EUR). Цијена нафте је током протекле недјеље, изузев уторка, имала тренд раста. У понедјељак је повећана јер је тржиште одмјерило сигнале затегнутијег тржишта у односу на смањене геополитичке ризике. Ирак је током викенда послао мјешовите сигнале о даљем току производње овог енергента. Иницијално, Ирак је саопштио да је производњу довољно смањио и да неће пристати на даљња смањења, али је касније преокренуо курс, указујући на то да ће слиједити одлуку групе ОПЕКС-а на сљедећем састанку 1. јуна. У уторак је цијена нафте забиљежила смањење због учестале забринутости за инфлацију у САД која утиче на изгледе тражње. Према подацима API, залихе сирове нафте у САД су током прошле недјеље смањене за 3,1 милион барела, а смањене су и залихе бензина. ОПЕКС+ поново разматра сложено питање капацитета производње нафте својих чланица, што би могло утицати на њихове напоре за стабилизацију тржишта. Главни извозници попут Уједињених Арапских Емирата, Казахстана, Ирака, Кувалта и Алжира траже да се нивои повећају како би током 2025. године производили више сирове нафте. Очекује се да ће овај савез 22 земље, који тренутно ограничава производњу нафте како би спријечио вишак понуде и подржао цијену, на састанку који се одржава 1. јуна продужити тренутне рестрикције и у другој половини ове године. Средином недјеље цијена нафте је повећана, након што су подаци ЕИА показали да су залихе сирове нафте смањене за 2,5 милиона барела у односу на претходну недјељу, у поређењу са консензусом о паду од 1,4 милиона барела. Крајем недјеље цијена овог енергента је наставила биљежити раст јер су економски показатељи великих потрошача Кине и САД-а појачали наде у већу потражњу за овим енергентом. Производња сирове нафте у Ирану је достигла ниво од 3,3 милиона барела дневно у априлу, извјестила је Међународна агенција за енергију, што је највиши ниво од када су САД увеле санкције 2018. године. На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 80,06 USD (73,66 EUR). Цијена нафте је повећана у односу на претходну недјељу за 2,30%.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле недјеље

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

На отварању лондонске берзе метала у понедјељак цијена једне fine унце злата је износила 2.360,50 USD (2.191,53 EUR).

Од уторка цијена злата је биљежила раст. Почетком недјеље цијена овог племенитог метала је смањена под утицајем очекивања да ће Фед задржати своју рестриктивну монетарну политику дужи период. Ово очекивање дошло је док су инвеститори чекали објављивање кључних података о инфлацији у САД крајем недјеље. Након објављивања података о стопи инфлације у САД (очекивано успорена у априлу), цијена злата је забиљежила раст. Повећање цијене злата било је подстакнуто и слабијим USD, јер су инвеститори повећали очекивања смањења каматне стопе Феда након слабијих економских података.

Крајем недјеље цијена злата је наставила биљежити раст, који је настављен и почетком ове недјеље, након вијести о паду хеликоптера у којем је погинуо ирански предсједник Раиси. Забринутост да би наведени догађај могао да појача геополитичке тензије на Блиском истоку, у комбинацији са повећаним очекивањима да ће Фед почети ублажавати монетарну политику, утицала је на раст цијене овог племенитог метала на рекордно висок ниво почетком ове недјеље.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила рекордних 2.415,22 USD (2.222,12 EUR). Цијена злата је забиљежила раст за 2,32% у односу на претходну недјељу.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле недјеље

